

Erfarenheter av nittiotalets arbetsmarknadspolitik

av

Susanne Ackum Agell, Anders Forslund, Anders Harkman, Eva
Johansson, Martin Lundin, Sara Martinson och Kristian Persson

2000-03-20

Under 90-talet har arbetsmarknadspolitiken fått en omfattning som aldrig tidigare: 630 miljarder kronor¹ har satsats på politiken och 2 891 000 människor har varit inskrivna vid arbetsförmedlingen. Tidvis har mer än 200 000 personer deltagit i olika arbetsmarknadspolitiska program vilket motsvarar cirka 5 procent av arbetskraften.² En stor del av de som blivit arbetslösa under den här tiden har deltagit i något eller några arbetsmarknadspolitiska program. Deltagandet har därför inte varit begränsat till små särskilt utsatta grupper utan har berört en betydande del av befolkningen.

Så vitt vi vet finns det inga andra erfarenheter än de svenska av att söka ”överbrygga” massarbetslöshet med aktiva åtgärder. Det är därför inte självklart att erfarenheter från andra länder och de utvärderingar som gjorts internationellt alltid är tillämpliga på svenska förhållanden. Att utvärdera detta experiment kommer att ta tid. Här kommer vi att redovisa vissa huvudresultat från den internationella forskningen tillsammans med resultaten från svenska utvärderingar.

1 Direkta effekter

1.1 Förmedlingsverksamheten

En viktig del i arbetsmarknadspolitiken som ofta glöms bort när man talar om aktiv politik är förmedlingsverksamheten. Så vitt vi vet har inga systematiska utvärderingar gjorts av den delen av politiken under 90-talet. Förmedlingsverksamhet är dock en av de få åtgärder där man internationellt så gott som alltid hittat positiva resultat på individernas möjligheter att få jobb (se Martin, 1998). Även tidigare svenska studier redovisar positiva resultat av intensifierad förmedlingsverksamhet. Det finns knappast någon anledning tro att förutsättningarna skulle ha varit radikalt annorlunda under 90-talet. Trots ett kraftigt fall i sysselsättningen har ändå ett stort antal nyanställningar gjorts och nya jobb har tillkommit.³ Att en stor del av den omsättningen ligger utanför den ström av

¹ I beloppet ingår ersättning till de arbetslösa, AMV:s förvaltningskostnader, kostnader för aktiva åtgärder, särskilda åtgärder för arbetshandikappade och Europeiska socialfonden.
Källa: AMV:s årsredovisning och Olli (1996).

² Exklusive de särskilda åtgärderna för handikappade.

³ Andersson (1999) och Persson (1999) visar detta i studier av bruttojobbflöden på den svenska arbetsmarknaden.

lediga jobb som går via arbetsförmedlingen pekar mot att det finns en betydande potential genom direkta företagskontakter (AMS, 1999).

1.2 Arbetsmarknadsutbildning

De internationella erfarenheterna av arbetsmarknadsutbildning ("public training programs") är blandade. Det finns exempel på både lyckade och mindre lyckade program. De amerikanska programmen har gett positiva resultat för vuxna kvinnor, blandade resultat för vuxna män och negativa resultat för ungdomar. Resultaten av amerikansk utvärderingsforskning vad gäller arbetsmarknadsutbildning brukar också sammanfattas med att "man får vad man betalar för" dvs resultatet står i relation till de resurser som satsas.

Den yrkesinriktade arbetsmarknadsutbildningen är den åtgärd som i Sverige blivit mest utvärderad. Under merparten av 1980-talet ökade deltagande i arbetsmarknadsutbildning den arbetslöses chans till reguljärt sysselsättning; dessutom blev lönen i det nya jobbet högre än vad motsvarande individer utan utbildning fick; se t ex Axelsson (1989). Denna positiva effekt verkar dock övergått till att bli negativ för dem som genomgick utbildning under slutet av 1980- och början av 1990-talet; se Regnér (1993). Detta har man bl a sökt förklara med att en snabbt ökad volym kan ha medfört kvalitetsproblem samt att arbetsmarknadsutbildningen i allt större utsträckning kom att utnyttjats för att förhindra utförsäkring. Det är troligt att ALU, som infördes 1993, delvis fick överta den rollen. Senare utvärderingar som avser perioden 1994-96 visar en viss positiv effekt på lön (för dem som får arbete) och troligen också sysselsättningsgrad. Resultaten antyder också att resultaten står i relation till insatserna. Längre utbildningar ger bättre resultat än korta. Problemet är ändå den mycket låga sysselsättningsgrad som deltagarna uppnått även relativt lång tid efter programmet. Tillsammans med den relativt höga kostnaden för arbetsmarknadsutbildningen är åtminstone den ekonomiska lönsamheten av programmet (med den omfattning och inriktning det haft) tveksam.

Eftersom inga studier gjorts om den långsiktiga (mer än ett par år) effekten vet man dock inte i vilken utsträckning deltagandet ändå gett deltagarna kunskaper som på lång sikt ger utdelning i form av ökad produktivitet när man till sist får ett arbete.

1.3 Sysselsättningskapande åtgärder

Sysselsättningskapande åtgärder kan delas in i flera olika typer. En grov indelning kan göras i åtgärder som ger en subvention under inledningskedet av en anställning eller starten av ett eget företag och särskilt anordnade tillfälliga jobb. Tanken med den första typen av åtgärder är att den subventionerade anställningen/företagsstarten skall övergå i en normal anställning eller ett företag som kan drivas vidare utan ekonomiskt stöd. Den andra typen av sysselsättningskapande åtgärd skall erbjuda en tillfällig sysselsättning där man dels producerar ett visst värde dels får en möjlighet att upprätthålla kontakten med arbetslivet och få nyttig arbetserfarenhet.

I internationella undersökningar har bidrag till start av eget företag visat sig vara en framgångsrik åtgärd. Samma sak tycks gälla i Sverige. Företag som startas av arbetslösa med bidrag överlever i samma utsträckning som andra nystartade företag och återkommer i relativt liten utsträckning till arbetslöshet (Okeke, 1999; Carling & Gustafson, 1999). I Bergwall & Larsson (2000) pekar man dock på problemet att företag som startas med bidrag kan tränga undan företag utan bidrag på samma marknad.

Personer som anställs med ekonomiskt stöd i början av anställningen behåller också i relativt hög grad jobbet vilket tyder på att även den typen av insats kan vara en god hjälp att komma in på arbetsmarknaden. Problemet är här att undvika så kallade dödviktseffekter, dvs att företaget får stöd för att anställa en person som de ändå skulle ha anställt. Undersökningar tyder på att detta kan vara ett betydande problem (AMS, 1998).

Särskilt anordnade tillfälliga jobb (här avses främst beredskapsarbete) har i tidigare utvärderingar visat sig ha en mycket liten effekt, oavsett tidsperiod, på den arbetslösa anställningssannolikhet och lön; se SOU 1993:43. Ett ytterligare problem under 1990-talets lågkonjunktur är att man initierade storskaliga program (typ ALU och ungdomspraktik) till liten kostnad per deltagare. Detta är kanske inte så konstigt, med tanke på antalet berörda personer (runt 4 procent av arbetskraften under stora delar av 1990-talet) och de kostnader som är involverade. Ett viktigt resultat i detta sammanhang är dock att man i internationella studier funnit att åtgärder som involverar ett stort antal personer till relativt låga kostnader per programdeltagare (vilket karakteriserar ALU och ungdomspraktikplatserna) i mycket liten, om någon, utsträckning stärker den arbetslösa ställning på den reguljära arbetsmarknaden; se t ex OECD (1993) och Martin (1998).

Det finns ännu få utvärderingar av de sysselsättningskapande åtgärderna i Sverige under 90-talet. En jämförande studie är dock AMS (1999). Resultaten för de särskilt anordnade tillfälliga jobben som ALU, beredskapsarbete och API är klart sämre än för starta-eget bidrag och rekryteringsstöd.

API uppvisar en relativt stark positiv effekt på sysselsättningsgraden ett år efter åtgärden. Beredskapsarbete har också positiv effekt om än något mindre medan ALU inte har någon tydlig effekt på sysselsättningsgraden. Resultaten tyder på att effekten vad gäller de sysselsättningskapande åtgärderna till stor del hänger samman med att man får fortsatt anställning hos anordnaren av åtgärden. Åtgärden kan alltså göra att man får in en fot på arbetsplatsen och får "förtur" till de ordinarie jobb som uppstår på arbetsplatsen. Skillnaden mellan de olika åtgärderna av den här typen kan alltså i stor utsträckning hänga samman med olika möjligheter till fortsatt anställning. ALU exempelvis anordnas ofta av ideella föreningar utan möjligheter att anställa någon medan API i stor utsträckning anordnas av privata företag. Det är mera osäkert i vilken utsträckning den typen av åtgärder gör det lättare att få jobb även hos andra arbetsgivare. Det återstår att se hur stabila dessa resultat är.

2 Makroeffekter

2.1 Additivitet, substitution och dödvikt

En central fråga när man vill bedöma värdet av de sysselsättningskapande åtgärderna är i vilken utsträckning de leder till att sysselsättning och produktion faktiskt ökar (additivitet) och i vilken utsträckning de istället leder till att sysselsättningen genom program sker på bekostnad av att andra istället blir utan arbete (substitution) eller att samma person som får arbete genom ett program ändå skulle ha anställts (dödvikt). Tillsammans brukar substitution och dödvikt kallas undanträngning.

Det första fallet är givetvis det mest gynnsamma eftersom det skapar ett mervärde samtidigt som en person som annars skulle ha varit arbetslös får ett arbete. Substitution skapar inget mervärde men kan ändå motiveras om den som får arbete tillhör en grupp som skulle haft svårt att av egen kraft komma in på arbetsmarknaden och då ersätter någon med bättre möjligheter att hitta annat jobb. Dödvikt är givetvis ett misslyckande i alla avseenden.

Vad vet vi då om undanträngningens omfattning? Att delar av den aktiva arbetsmarknadspolitiken leder till direkta undanträngningseffekter är knappast ett kontroversiellt påstående. Storleken på undanträngningen har däremot varit föremål för mycken diskussion.

Under senare år har undanträngning studerats av bl a Calmfors & Skedinger (1995), Forslund (1996) och Dahlberg & Forslund (1999). Calmfors & Skedinger (1995) finner att resultaten är känsliga för val av modell; detta bekräftas också av Dahlberg & Forslund (1999). Calmfors & Skedinger (1995) finner att sysselsättningsskapande åtgärder tränger undan reguljär sysselsättning, medan man inte finner någon undanträngning av utbildningsåtgärder. Dahlberg & Forslund (1999) finner också att sysselsättningsskapande åtgärder leder till betydande undanträngning, om än i något mindre omfattning än vad man funnit i tidigare studier (se t ex Forslund (1996)), medan arbetsmarknadsutbildning inte verkar leda till undanträngning. Resultaten tyder på att cirka två av tre programplatser är undanträngning och att alltså en av tre platser utgör ett nettotillskott till sysselsättningen. Det skulle betyda att större delen av den sysselsättningseffekt man funnit av de sysselsättningsskapande åtgärderna utgörs av substitution.

2.2 Undanträngningseffekter via lönebildningen

De arbetsmarknadspolitiska åtgärderna kan även tränga undan reguljär sysselsättning via lönebildningen. Man tänker sig här att löneförhandlingarna sätter lönen medvetna om att en löneökning medför en lägre arbetskraftsefterfrågan. I dessa modeller dämpas lönesättarnas lönekrav av hotet om öppen arbetslöshet, eftersom det bland annat åsamkar de anställda inkomstförluster. Om nu lönesättarna tror att en stor del av dem som blir arbetslösa slussas över till arbetsmarknadspolitiska program (där ersättningen i till exempel resursarbete är högre än dagpenningen i arbetslöshetsförsäkringen) kan detta medföra att arbetslöshetshotet i löneförhandlingarna urholkas. Lönerna i ekonomin kan således bli högre och (den reguljära) sysselsättningen lägre i fallet med överföring av arbetslösa till arbetsmarknadspolitiska program.

I svenska studier har man i regel funnit att öppen arbetslöshet verkar mer lönedepressande än sysselsättning i någon arbetsmarknadspolitisk åtgärd; se t ex Calmfors & Forslund (1990) , Holmlund (1990) och Forslund (1995, 1997). En överföring av arbetslösa personer till åtgärder kan således medföra en tendens till löneökning och därför

en risk för utträngning av reguljär sysselsättning. Den förväntade löneupptrivande effekten av högre ersättningsnivåer har också bekräftats i utländska studier, även om effekten tycks vara tämligen liten. De svenska undersökningarna bygger dock huvudsakligen på data före krisen. De radikalt ändrade förutsättningarna under det senaste decenniet kan mycket väl ge andra resultat.

2.3 Arbetskraftsutbudet

Sysselsättningstillväxten har under senare år varit mycket god utan att det uppstått inflationstendenser i ekonomin. En möjlig förklaring till detta, dock ej vetenskapligt bevisad, kan vara att den aktiva arbetsmarknadspolitiken lyckats bibehålla de arbetslösa i arbetskraften. På så vis kan man ha upprätthållit ett effektivt arbetskraftsutbud. När konjunkturen sedan vände gick det, åtminstone inledningsvis, smidigt att matcha ihop de nya jobben med de arbetslösa; se Dahlberg & Forslund (1999) för evidens att aktiv arbetsmarknadspolitiken ökar arbetskraftsdeltagandet.

Ett uppmuntrande resultat i sammanhanget är att svenska studier tyder på att sökaktiviteten bland de arbetslösa åtminstone inte i genomsnitt avtar under en arbetslöshetsperiod vilket möjligen kan hänga samband med en aktiverande politik, se Ackum Agell (1996), Harkman & Jansson (1995) och Åberg (1997). Tyvärr så tyder undersökningarna också på att sökaktiviteten avtar kraftigt när arbetslösa påbörjar en åtgärd. En jämförelse med USA och Storbritannien visar också att sökaktiviteten är låg i Sverige.

2.4 Arbetskraftens rörlighet

Arbetsmarknadspolitiken kan påverka arbetskraftens rörlighet, både geografiskt och yrkesmässigt. Det är i detta sammanhang väsentligt att skilja mellan rörlighetsbefrämjande (förmedlingsverksamhet, flyttbidrag och arbetsmarknadsutbildning) och sysselsättningsskapande åtgärder.

De rörlighetsfrämjande åtgärderna har som direkt syfte att motverka matchningsproblemen på arbetsmarknaden. Enligt Harkman (1988) har förmedlingsverksamhet och flyttbidrag också stimulerat till ökad rörlighet. Westerlund (1992) finner däremot inget samband mellan flyttbidrag och geografisk rörlighet. I sin utvärdering av starthjälpen finner Storrie & Nättorp (1997) att en marginell ändring i starthjälpsbeloppet har en

mycket liten (eventuellt försumbar) effekt på den genomsnittliga flyttningsbenägenheten.

Vilken effekt har då de sysselsättningsskapande åtgärderna på den geografiska rörligheten? I litteraturen har man uppmärksammat att arbetsmarknadspolitik kan leda till geografisk- och yrkesmässig inlåsning; se t ex Calmfors (1994). Geografisk inlåsning kan uppstå om en ökning av de sysselsättningsskapande åtgärderna har samma effekt som en ökning av arbetskraftsefterfrågan på den regionala arbetsmarknaden - individer som annars skulle ha flyttat väljer att stanna om de får en plats i någon åtgärd. Yrkesmässig inlåsning uppstår om individer med yrkeskunskaper som inte längre efterfrågas av arbetsgivarna, på grund av möjligheten till placering i åtgärd eller utförsäkringsgarantin, skjuter på beslutet om omskolning eller vidareutbildning. Studier på detta område finner ett visst stöd för att arbetsmarknadsutbildning och beredskapsarbeten medför regionala inlåsningseffekter (åtminstone på kort sikt); se Edin m.fl. (1998), Fredriksson (1997), Harkman (1988), McCormick & Skedinger (1992) och Nilsson (1982). Widerstedt (1998) däremot finner inga effekter på flyttningsbenägenheten av arbetsmarknadspolitiska åtgärder. Det finns inga svenska studier som undersökt om de sysselsättningsskapande åtgärderna leder till yrkesmässiga inlåsningseffekter. Detta förklaras troligtvis av brist på data - det finns inte något officiellt yrkesregister i Sverige.

Det kan vara på sin plats att påpeka några problem med studier av de sysselsättningsskapande åtgärdernas inlåsningseffekter. För det första har forskningen på området valt att behandla arbetsmarknadsutbildning som en renodlad sysselsättningsskapande åtgärd. Detta är olyckligt, då den först och främst syftar till att öka individernas möjlighet till flexibilitet på arbetsmarknaden. För det andra bör man skilja på kortsiktiga och långsiktiga effekter. Om en plats i arbetsmarknadsutbildning medför kortsiktiga inlåsningseffekter så behöver det inte vara ett problem, om utbildningen väl ökar individens rörlighet på arbetsmarknaden efter kursens slut. Forskningen gör inte denna distinktion, utan belyser enbart kortsiktseffekter. För det tredje pekar vissa av studierna på att resultaten är känsliga för val av modell.

3 Centraliserad eller decentraliserad arbetsmarknadspolitik?

Det har sedan länge funnits regionala och lokala organ i Arbetsmarknadsverkets organisation (t ex länsarbetsnämnder och arbetsförmedlingar). Under nittioalet har dessutom

flera ansatser gjorts för att öka det regionala och lokala inflytandet över arbetsmarknadspolitiken. Det nya är att andra aktörer än tjänstemän inom Arbetsmarknadsverkets organisation involverats i arbetet med att realisera arbetsmarknadspolitiken: frikommuner, försöksverksamhet med friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel på länsnivå, kommunal majoritet i arbetsförmedlingsnämnderna och kommunalt ansvar för ungdomar är exempel på detta.

Ett decentraliserat beslutsfattande har både för- och nackdelar. Å ena sidan kan det finnas informations fördelar på den lokala nivån vilka medför att bättre beslut fattas av lokala aktörer än av centrala. Å andra sidan så kommer man på den lokala nivån att bortse från att besluten kan ha konsekvenser som går utanför den egna regionen. Huruvida för- eller nackdelar väger tyngst är en empirisk fråga.

Vad vet vi då om effekterna av det ökade inslaget av en decentraliserade arbetsmarknadspolitik under 1990-talet? Först och främst bör sägas att det inte finns speciellt många studier av decentraliseringen. Nedan har vi dock försökt sammanfatta resultaten från en del studier på området, det är dock för tidigt att säga huruvida för- eller nackdelar väger över.

Behrenz m fl (1999) finner ingen positiv effekt av försöket med frikommuner, men däremot indikerar resultaten att sannolikheten för arbetslösa att få ett fast arbete är större i de kommuner som – oavsett om de deltagit i försöksverksamheten eller ej – betydligt ökat den lokala samverkan.

Som nämndes ovan finns det emellertid vissa risker med decentraliseringen. För det första kan enskilda kommuner ha ett intresse av att behålla en stabil befolkning, vilket kan komma på kollisionskurs med behovet av en flexibel arbetsmarknad med hög grad av geografisk rörlighet. För det andra bedriver kommunerna en omfattande verksamhet med stora utgifter och det kan därför ligga nära till hands att försöka använda arbetsmarknadspolitiska medel för att främja den egna verksamheten. Att problemen inte bara finns i teorin, utan även existerar i praktiken indikerar Lundin (1999) i en studie av arbetsförmedlingsnämnderna. Studien tyder också på att lokala aktörer ofta har svårt att veta sin roll i arbetsmarknadspolitiken och att styrningen och utbildningen av dessa varit bristfällig. Ökad decentralisering innebär dessutom att det blir svårare för staten att följa och styra arbetsmarknadspolitiken. Att detta ibland varit fallet visar studier av den aktivare användningen av arbetslöshetsersättningen (Martinson, 1999) och försöksverk-

samheten på länsnivå (Persson & Regnér, 1999 och Persson & Johansson, 2000). Försökslänsverksamheten utgör ett tydligt exempel på den diskrepans som finns mellan central, regional och lokal nivå. Försöket har bl a dokumenterats på ett sådant sätt att tillförlitliga utvärderingar visat sig omöjliga att genomföra; se Persson & Johansson (2000). Denna förlust av kontroll är ett problem om de lokala aktörernas mål skiljer sig från de centrala politikernas ursprungliga intentioner.

4 Slutord

Avslutningsvis bör sägas att vi i dagsläget behöver mycket mer forskning för att säkert kunna uttala oss om arbetsmarknadspolitikens effekter. Många av studierna pekar på att resultaten är känsliga för val av modell. Vidare behöver vi utröna hur arbetsmarknadspolitiken ska utformas under olika konjunkturskeden. Det som kan vara en lämplig strategi under en lågkonjunktur kan vara direkt olämplig då konjunkturen vänder. Vi tänker då närmast på att "lågbudgetprogram i stor skala" kan kanske vara effektiva i bemärkelsen att bibehålla ett stort arbetskraftsdeltagande under en lågkonjunktur, men i en högkonjunktur verkar det som att åtgärder i liten skala och ofta till en ganska hög kostnad per deltagare är effektivast.

Det ökade inslaget av en decentraliserad arbetsmarknadspolitik har vissa för- och nackdelar. Det finns all anledning att delegera beslut, på så vis kan man ta tillvara på den informationsfördel som den lokala beslutsfattaren har. Men de studier som gjorts på området visar också på en rad problem då lokala aktörer beslutar över statliga medel. Studierna visar också på betydande kontrollproblem. I den senare frågan vill vi, som granskningsmyndighet, särskilt betona de problem som kan uppstå vid en uppföljning och utvärdering av arbetsmarknadspolitiken om inte data samlats in på ett enhetligt sätt i hela landet.

Referenser

- Ackum Agell S (1996) "Arbetslösas sökaktivitet", i SOU 1996:34 *Aktiv arbetsmarknadspolitik*, expertbilaga till Arbetsmarknadspolitiska kommitténs betänkande, Fritzes, Stockholm
- AMS (1998) "Åtgärdsundersökningen 1998 – en uppföljning av deltagare som avslutat konjunkturberoende åtgärd fjärde kvartalet 1996" Apra 1998:3, Arbetsmarknadsstyrelsen, Solna
- AMS (1999) "Åtgärdsundersökningen 1998 – åtgärdernas effekter på deltagarnas sysselsättning och löner" Ura 1999:1, Arbetsmarknadsstyrelsen, Solna
- Andersson F (1999), Job flows in Swedish manufacturing 1972-1996, Working Paper 1999:4, IFAU, Uppsala.
- Axelsson R (1989) *Svensk arbetsmarknadsutbildning - En kvantitativ analys av dess effekter*, Umeå Economic Studies No. 197, Umeå universitet
- Bergwall D och S Larsson (2000) "Medför starta eget-bidraget en undanträngning av egenföretagare?", Forskningsrapport S51, Handelns utredningsinstitut
- Behrenz L m fl (1999), "Utvärdering av lokal samverkan mot arbetslöshet. Slutrapport.", Centrum för arbetsmarknadspolitisk forskning, Växjö.
- Calmfors L (1994) "Active Labour Market Policy and Unemployment - A Framework for the Analysis of Crucial Design Features", stencil, OECD
- Calmfors L och A Forslund (1990) "Wage Formation in Sweden", i L Calmfors (red.), *Wage Formation and Macroeconomic Policy in the Nordic Countries*, SNS och Oxford University Press
- Calmfors L och P Skedinger (1995) "Does Active Labour Market Policy Increase Employment? – Theoretical Considerations and some Empirical Evidence for Sweden", *Oxford Review of Economic Policy*, 11(1), 91-108
- Carling K och L Gustafson (1999) "Self employment grants VS. subsidized employment: Is there a difference in the re-unemployment risk?", Working Paper 1999:6, IFAU, Uppsala
- Dahlberg M och A Forslund (1999) "Direct displacements effects of active labour market programmes: The case of Sweden", Working Paper 1999:7, IFAU, Uppsala
- Edin P-A, M Jansson och C Nilsson (1998), "Interregional Migration in Sweden" i M Jansson *Essays on Demographic Factors and Housing Markets*, Economic Studies 40, nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet

- Forslund, A. (1995) "Unemployment – Is Sweden still different?", Swedish Economic Policy Review 2, 17 – 58.
- Forslund A (1996) "Direkta undanträngningseffekter av arbetsmarknadspolitiska åtgärder", rapport till Riksdagens revisorer
- Forslund, A (1997) Lönebildningen och arbetsmarknadens funktionssätt. Bilaga 1 till SOU 1997:164, Stockholm.
- Fredriksson P (1997) "The dynamics of regional labor markets and active labor market policy: Swedish evidence", i P Fredriksson *Education, migration and active labor market policy*, Economic Studies 28, nationalekonomiska institutionen, Uppsala universitet
- Lundin M (1999) "Arbetsförmedlingsnämnderna. En implementeringsstudie", Stencilserie 1999:6, IFAU, Uppsala.
- Martinson S (1999) "Aktivare användning av arbetslöshetsersättningen. En uppföljning", Forskningsrapport 1999:7, IFAU, Uppsala.
- Harkman A (1988) "Arbetsmarknadspolitikens effekter på geografisk rörlighet", rapport från utredningsenheten 1988:19, AMS
- Harkman A och F Jansson (1995) "Sökaktivitet, återanställning och chansen att få jobb", Ura 1995:4, AMS, Stockholm
- Holmlund B (1990) "Svensk lönebildning - teori, empiri, politik", bilaga 24 till LU90, Allmänna förlaget, Stockholm
- Martin J (1998) "What works among active labour market policies: evidence from OECD countries experiences", OECD, labour market and social policy – occasional papers no 35
- McCormick B och P Skedinger (1992) "Why do Regional Unemployment Differentials Persist?" i P Skedinger *Essays on Wage Formation, Employment, and Unemployment*, Acta Universitatis Upsaliensis, Studia Oeconomica Upsaliensia 22
- Nilsson C (1982) "Sysselsättningspolitiken och arbetsmarknadens regionala anpassningsproblem", i *Arbetsmarknadspolitik under debatt*, Liber
- OECD (1993) Employment Outlook
- Okeke, S (1999) "Starta eget-bidragets effekter", Ura 1999:12, Arbetsmarknadsstyrelsen, Stockholm.
- Persson, H (1998) Job Flops and Works Flops in Sweden 1990 – 1995: Who get the new jobs and who loses the old?, mimeo, SOFI, Stockholms universitet.

Persson K och E Johansson (2000), "Friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel. Slutrapport", Forskningsrapport 2000:1, IFAU, Uppsala.

Persson K och H Regnér (1999), "Friare användning av arbetsmarknadspolitiska medel. Delrapport 1", Stencilserie 1999:1, IFAU, Uppsala.

Regnér H (1993) "Choosing Among Alternative Non Experimental Methods for Estimating the Impact of Training: New Swedish Evidence", stencil, SOFI, Stockholms universitet

SOU 1993:43 "*Politik mot arbetslöshet*", betänkande av EFA, Allmänna förlaget, Stockholm

Storrie D och B Nättorp (1997) *Starthjälp. Geografisk rörlighet 1978-1995 och en utvärdering av starthjälpen*, EFA, Arbetsmarknadsdepartementet

Westerlund O (1992) *Internal Gross Migration in Sweden. The Effect of Variation in Mobility Stimuli and Regional Labour Market Conditions*, Umeå Economic Studies nr 292, nationalekonomiska institutionen, Umeå universitet

Widerstedt B (1998) "Determinants of Long and Short Distance Migration in Sweden" i B Widerstedt *Moving or Staying? Job Mobility as a Sorting Process*, Umeå Economic Studies nr 464, Umeå universitet

Åberg R (1997) "Är stigande jämviktsarbetslöshet huvudproblemet på arbetsmarknaden?", *Ekonomisk Debatt*, årgång 25, nr 1